

tysklands sammenbrud.

Deutscher Grenzverein markerede sidste år foreningens 100-års jubilæum, og her halvandet år efter har dr.phil. Martin Rackwitz udsendt en bog om foreningens arbejde fra den spæde begyndelse til i dag. »Identität - Austausch - Bildung« er titlen på bogen.

Som historiker har Martin Rackwitz især beskæftiget sig med slesvig-holstenske temaer og større begivenheder i Kiels historie, blandt andet matrosopstanden i 1918.

Store fremskridt

Rigtig, rigtig meget har udviklet sig til det bedre, ja til noget nær det optimale i det dansk-tyske grænseland. Selv om der stadig er knaster, der hist og her skal høvles på. Og selv om der i disse år spores markante forskelle på den danske og den tyske - eller slesvig-holstenske - måde at opfatte grænsen, den geografiske adskillelse mellem de to selvstændige stater, på, ja så er man i den gensidige forståelse nået langt.

Dette bemærker læseren af denne udmærkede bog - for eksempel når man sammenligner de skærmydsler, der var i forbindelse med anlæggelsen af den tyske folkehøjskole Akademie Sankelmark i slutningen af 1940'erne og omkring 1950, og bille-

Deutschen Grenzverein

Der Deutsche Grenzverein wurde gleich nach dem Ersten Weltkrieg, im Januar 1919, unter dem Namen »Wohlfarts- und Schulverein für Nordschleswig« in Sønderborg als Bollwerk gegen die Ausbreitung des Dänentums in Schleswig gegründet.

Im vergangenen Jahr feierte der Deutsche Grenzverein sein 100-jähriges Bestehen, und anderthalb Jahre später legt Dr. phil. Martin Rackwitz jetzt ein Buch über die Arbeit des Vereins vom vorsichtigen Start bis heute vor: »Identität - Austausch - Bildung«. Sehr viel hat sich im dänisch-deutschen Grenzland zum Besseren, wenn nicht gar fast zum Optimalen verändert. Auch wenn es im Gebälk hier und da noch knistert.

Das erfährt der Leser in diesem ausgezeichneten Buch. Zum Beispiel beim Vergleich der Scharmützel, die Ende der 1940er Jahre in Verbindung mit der Gründung der Akademie Sankelmark ausgefochten wurden, mit der Schilderung des Kulturprojektes »JUNGzuSAMMEN« 2014. Wo das erste für Konfrontation und gegenseitiges Misstrauen zwischen Dänen und Deutschen steht, symbolisiert das zweite gegenseitiges Vertrauen, Zusammenarbeit und den Glauben daran, dass die junge Generation die Grenzfrage unter ganz anderen Voraussetzungen angeht.

derne og beskrivelsen af kulturprojektet »JUNGzuSAMMEN« i 2014. Det første symboliserer konfrontation og en mistillid på begge sider, den danske og den tyske.

Det sidste symboliserer gensidig tillid, samarbejde og en tro på, at den unge generation går til grænsespørgsmålet med helt andre forudsætninger.

Et af de mest spændende afsnit i Martin Rackwitz' bog handler om tiden, da Dansk Skoleforening for Sydslesvig søgte de slesvig-holstenske myndigheder om lov til at bygge en højskole ved Sankelmark Sø, et af grænselandets historiske steder: Her fandt den 5. februar 1864 et usædvanligt blodigt slag sted mellem østrigske tropper og de danske styr-

ger, der havde indledt tilbagetoget fra Dannevirke.

En kæp i hjulet

Den senere CDU-ministerpræsident Friedrich Wilhelm Lübke (1887-1954) var i slutningen af 1940'erne landråd i det daværende Flensborg Amt, og han fik stukket en kæp i hjulet for de danske planer. Lübke erklærede åbent i 1948, at han under ingen omstændigheder ville have en dansk højskole på netop dette sted. Som landråd forhindrede han en byggetilladelse til danskerne, og i 1950 fredede amtsrådet i Flensborg Amt området omkring Sankelmark Sø, så der ikke kunne bygges ved søen. Sideløbende var Lübke formand for Deutscher Grenzverein.

Blot et år senere kunne Lübke som formand for Deutscher Grenzverein tage det første spadestik til anlæggelsen af en tysk folkehøjskole ved Sankelmark Sø. Hvordan søren det kunne gå til, det borer bogens forfatter ikke synderligt meget i. Måske er Martin Rackwitz vitterligt ikke

stødt på skriftlige kilder, der kunne afdække, hvordan denne dobbeltmoral kunne gå til. Men han havde dog i så fald kunnet nævne, at han ikke er vidende om kilder, der kunne dokumentere denne ejendommelige kovending.

Man kan vel tillade sig at fastslå, at en sådan fremgangsmåde som ved dette »2. Slag ved Sankelmark« næppe har været befordrende for den tillid, der er nødvendigt for et godt samarbejde mellem danske og tyske. Det danske mindretal endte med at bygge Jaruplund Højskole lidt længere mod nord.

Der er ikke kræset for layout eller forside i denne bog, men for læsere med interesse i grænselandets udvikling gennem de seneste 100 år er den ikke uinteressant. Heller ikke for danske læsere.

Martin Rackwitz: Identität - Austausch - Bildung. 100 Jahre Deutscher Grenzverein. 136 sider, 14,95 euro (Husum Verlag).